

Θέματα Νεοελληνικής Γλώσσας 2

ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι σύγχρονοι Έλληνες

Ο ελληνικός λαός έρχεται από πολύ μακριά, σέρνει μέσα του πολλά περασμένα, παραδόσεις πανάρχαιες, αναμνήσεις συνειδητές ή καταχωνιασμένες στα έγκατα του συλλογικού ασυνειδήτου. Για να πλησιάσει κάπως κανείς τα θέματα της ύπαρξής του πρέπει, θέλοντας και μη, να κατοπτρεύσει την έκταση τριών περίπου χιλιετιών.

Ο λαός αυτός αγαπά τη ζωή και πιστεύει πως ο κόσμος είναι ωραίος και πως αξίζει να τον χαιρέται κανείς με το σώμα και το πνεύμα. Πιστεύει πως ο άνθρωπος είναι το κέντρο του κόσμου και πως είναι καλός. Του έχει εμπιστοσύνη και τον σέβεται. Είναι γενναιόδωρος. Έχει σπάνια καλλιεργημένο το αίσθημα της αλληλοβοήθειας και της φιλοξενίας.

Είναι όμως και βαθύτατα **ατομιστής**. Η έμφυτη τάση του είναι να δημιουργεί τον ατομικό του κόσμο ελεύθερο από εξωτερικές καταπιέσεις, μέσα στον οποίο πραγματοποιεί την ατομική του ευτυχία -αν είναι ικανός-, το ατομικό του έργο που θα τον τιμήσει. Μισεί την τυραννία και πολλές φορές παρεξηγεί την έννοια του κράτους και απωθεί, ως τυραννική εκδήλωση, την έννομη τάξη.

Εξώφυλλο του περιοδικού "The Atlantic Monthly" (τόμ. 195, τχ.6, Ιούνιος 1955) αφιερωμένου στη σύγχρονη Ελλάδα, όπου περιλαμβάνεται το άρθρο του Θεοτοκά "Οι σύγχρονοι Έλληνες"

Ικανούς πολιτικούς έβγαλε πολλούς -δύο ή τρεις θα μπορούσε κανείς να τους πει μεγάλες πολιτικές φυσιογνωμίες-, δεν μπορεί όμως να πει κανείς ότι η δημόσια ζωή στέκεται σε ιδανικό επίπεδο. Οι ελλείψεις της είναι φανερές σε όποιον ήρθε σ' επαφή με τον τόπο.

Γενικά, θα έλεγα ότι οι σύγχρονοι Έλληνες δεν έχουν ακόμη αναπτύξει τις ικανότητες της οργάνωσης και της συλλογικής δράσης που απαιτεί ο σημερινός κόσμος. Αντίθετα, οι ικανότητές τους είναι εξαιρετές εκεί όπου η ατομική πρωτοβουλία μπορεί να επαρκέσει μόνη της.

Στην πνευματική εργασία έχουν φανερή και έντονη κλίση. Τα τελευταία εκατόν πενήντα χρόνια, η συμβολή τους υπήρξε αξιόλογη στις θεωρητικές επιστήμες. Έβγαλαν επίσης και μερικούς σημαντικούς γιατρούς. Στην περιοχή της τέχνης η λογοτεχνία έρχεται **αναμφισβήτητα**, επικεφαλής. Τους μεγάλους σταθμούς της πνευματικής τους ιστορίας τους σημείωσαν ως σήμερα οι ποιητές -ο Διονύσιος Σολωμός, ο Ανδρέας Κάλβος, ο Κωστής Παλαμάς, ο Κ.Π. Καβάφης, ο Άγγελος Σικελιανός- και δύο σπουδαίοι λόγιοι, αληθινοί οδηγοί της πορείας του έθνους: ο Αδαμάντιος Κοραής και ο Γιάννης Ψυχάρης.

Δύο πολιτικοί, μερικοί συγγραφείς και αρκετές ηρωικές πράξεις έδωσαν μια ανώτερη έκφραση στη ζωή των σύγχρονων Ελλήνων. Αλλά το σύγχρονο κοινωνικό και τεχνικό κράτος θα απαιτήσει απ' αυτούς στο άμεσο μέλλον -απαιτεί ήδη- μια καινούρια, μεγάλη προσπάθεια ψυχολογικής και πνευματικής **αναπροσαρμογής**. Για να μπορέσουν να σταθούν και να **προκόψουν** μες στον πολιτισμό στον οποίο ανήκουν, θα χρειαστούν μια πιο συγχρονισμένη συνείδηση της κοινωνίας, μεθόδους εξελιγμένες, περισσότερη επιστήμη, βαθύτερη σκέψη και αντίστοιχες μορφές ηγετών. Ας ελπίσουμε ότι θα τους στηρίξουν οι αρετές που έδειξαν ως σήμερα ότι μπορούν να έχουν: η ανθρωπιά, η γενναιότητα, η **ευφυΐα**, η αίσθηση του μέτρου.

Γ. Θεοτοκάς¹, Οι σύγχρονοι Έλληνες (διασκευή)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε το 1955. Πιστεύετε ότι υπάρχουν στοιχεία που το κάνουν ακόμα και σήμερα επίκαιρο; (Μονάδες 14)
2. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η τέταρτη παράγραφος; Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας. (Μονάδες 12)

¹ Ο **Γεώργιος Θεοτοκάς (1905-1966)** ήταν Έλληνας **λογοτέχνης** και **δικηγόρος**. Αποτέλεσε έναν από τους εκπροσώπους της **γενιάς του '30**. Πολυταξιδεμένος και καλλιεργημένος άφησε ένα πλούσιο λογοτεχνικό έργο με πολυάριθμα δοκίμια, θεατρικά έργα, κριτικές, μυθιστορήματα, ταξιδιωτικά, κ.λπ.

3. Να εντοπίσετε τις προτάσεις από τις οποίες αποτελείται η υπογραμμισμένη περίοδος και να προσδιορίσετε το είδος της σύνδεσής τους. Αν υπάρχουν ειδικές προτάσεις, να τις χαρακτηρίσετε συντακτικά. (Μονάδες 12)

4. Να γράψετε συνώνυμα για τις λέξεις του κειμένου που είναι γραμμένες με έντονα γράμματα. (Μονάδες 12)

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Το σχολείο σας συμπράττει με ένα ξένο σχολείο στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού προγράμματος. Οι Ευρωπαίοι μαθητές είναι πιθανό να γνωρίζουν τον Παρθενώνα και τον Σωκράτη, αλλά μάλλον αγνοούν την εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας. Γράψτε μια επιστολή, με την οποία να τους βοηθήσετε να διευρύνουν την εικόνα τους για τη χώρα μας. (Μονάδες 50)